

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

27. De Successionibus ab intenstato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

lib. 1. de Probationibus. Videantur in hac materia ampliationes non tantum circa Molliteria, sed etiam circa fuscipientes Ordines Clericales, atque limitationes, & copio-
 allegationes apud Barb. in Coll. DD. ad
 lib. 1. in presentia. Sauch. in Præcepta Dec.
 lib. 1. lib. 7. c. 16.

TITULUS XXVII. De Successionibus ab intestato.

Hanc materiam prolixè tradunt Inter-
 pretes in Tit. 1. Lib. 3. Insti. & in
 tit. ff. de Cod. De suis & legitimis
 hereditatibus, cum alijs concordantibus; nos
 tantum principaliora breviter explicabimus,
 quæ in Jure Canonico circa successio-
 nes Clericorum sunt specialia, melius intel-
 ligantur. Sit igitur.

§. I.

Generalia de Successionibus ab intestato.

SUMMARIUM.

1. Ab intestato succeditur etiam facto Codicillo.
 2. Pacta super hereditate an & quando valent?
 3. Pacta super hereditate an iuramento consentiant?
 Alio Summaria post. §. 2.

Hereditas sive bona alicujus defuncti ex
 duplici causa ad nos deveniunt, vel ex
 testamento, de quo *precedenti titulo* ac-
 tum, vel ex legis & juris dispositione, sive
 ab intestato, de qua successione hic tracta-
 tur. Est autem locus successioni ab inte-
 stato non tantum, si defunctus testamen-
 tum nullum fecerit, sed etiam si fecerit, id
 tamen propter defectum solennitatis ne-
 cessariæ, aut propter injustam exhereditatio-
 nem vel præteritionem filij annullatum &
 rescissum fuerit. Item si defunctus non qui-
 dem testamentum solemne coram septem te-
 ENGEL IN DECRET. LIBER III.

stibus, sed Codicillum duntaxat coram
 quinque scripserit, in eoque aliquem hære-
 dem instituerit, adhuc successio ab intestato
 fiet, quia in codicillis hæreditas neque adimi
 potest. §. 2. *Instit. de Codicillis*. ita tamen
 ut hæredes ab intestato tali casu non capiant
 totam hæreditatem, sed quartam partem,
 quæ Trebellianica dicitur (cujus etiam in
 quest. 10. *preced. tit.* mentionem fecimus)
 quo ad reliquum verò defunctus censetur ip-
 sorum fidei commississe, ut id hæredi in Co-
 dicillo scripto restituat, & hoc est, quod di-
 citur solet, hæreditatem in Codicillo directè
 hærem trahi ad fideicommissum. l. *Scavola*,
 76. ff. *ad SC. Trebell.*

Porro cum, ut præmissum, duo tantum sint
 modi, ex quibus hæreditas ad aliquem de-
 volvatur, scilicet ex testamento, vel ex lege,
 consequens est, ut per pacta & conventiones
 hæreditas de Jure acquiri non possit. Valet
 venditio hereditatis, quæ post mortem tes-
 tatoris alicui jam actualiter delata est, *toto*
tit. Cod. de Hereditate, vel actione ven-
ditæ. super viventis autem hæreditate paci-
 fici non licet. Unde nulla nascetur obligatio,
 si quis vendat illam hæreditatem, quam per
 mortem sui patris vel cognati adhuc viven-
 tis sibi adventuram sperat, nisi is, de cujus
 hæreditate agitur, tale pactum sciverit, ei-
 que suum etiam consensum adjunxerit, at-
 que in isto consensu, usque ad extremum vi-
 tæ spiritum perseverarit, l. *ult. Cod. de Pa-*
ctis. Ratio est, quòd talia pacta super viven-
 tis hæreditate sint plena tristissimi & peri-
 culosi eventus, ut inquit Imperator in *dicta*
l. fin. & vorum inducant captandæ mortis il-
 lius personæ, de cujus hæreditate conven-
 tum est.

Neque tantum pacta affirmativa, sive de
 succedendo Jure prohibita sunt, sed etiam
 pacta negativa, per quæ viventis hæreditati
 renuntiat, l. 3. *Cod. de Collationibus*. l. ff.
Mem m quando

quando. 35. §. 1. Cod. de Inofficioso testamento. tum quod viventis non sit hereditas, & consequenter renuntiari nequeat, eum privatio præsupponat habitum, & non entis non sint qualitates; tum quod etiam periculum captandæ mortis sublit ex parte illius, in cuius favorem tali hereditati renunciatur, & illi accrescit.

Verùm an huiusmodi pactum saltem juramento confirmetur, dubitant Doctores. Ratio dubitandi est, quod de jure Civili talia pacta bonis moribus repugnantia censeantur, juramentum autem contra bonos mores præstitum nullam producat obligationem. cap. Non obligatorium 38. de Reg. Juris in 6. Nihilominus verior est sententia, pacta prædicto juramento confirmari; eum omne juramentum sine dolo aut metu præstitum, ac sine dispendio salutis & præjudicio tertij servabile, servandum sit, prout præter textum in c. cum contingat. 28. de Iurejurando. in proposita questione habetur expressa decisio in cap. Quamvis. 2. de Pactis in 6. ubi etiam videri poterunt, quæ latè in hac materia congestit Cov. in Relect. istius cap. Quamvis. præsertim in parte. 3. Et tali casu dicemus non tam rei, quam spei esse renuntiationem, quemadmodum spei emptio datur, dum fructus nascitur, aut jactus retis vel aleæ emitur. l. nec emptio. 8. in princ. & §. 1. ff. de Contrahenda emptione.

Ad rationem dubitandi respondetur, tale juramentum, vel pactum esse tantum contra bonos mores politicos & civiles, non verò naturales vel Canonicos. Si istles, pactum, quod inducit votum captandæ mortis, esse etiam contra bonos mores morales; respondetur, id esse verum, si inducat votum hoc necessario & per se, veluti si dicam, dabo tibi 100. ut Titium occidas, &c. non autem si per accidens inducat, & tantum

periculum remotum aliquod sublit, & omnia fideicommissa, omnes substitutiones, imò omnes ab intellectato successione medio tolli deberent, quia postea in minoribus ad captandam mortem aliam quamcunque occasionem præbere. Non potuisset Imperator in l. licet. 19. de Pactis. talia pacta de futura successione ter milites tolerare. Imò hodie in modis de consuetudine prædicatur, ut pacta per viventis hereditate etiam sine voto sustineantur: ita enim filia accepta in favorem fratrum renuntiat bono paternæ; ita conjuges in pactis de consuetudine de mutua successione, ita diversorum matrimoniorum liberi, utur, ut æqualiter tam in bonis paternis, matris indifferenter succedant: illi votum captandæ mortis in Christiana regione & apud Germanos ac persone stes haud facile præsumendum est. Harpr. ad princ. Tit. in l. de Pactis, quæ ab intellectato deferuntur, & seqq. Quid verò interlit, an pacta renuntiatio juramento confirmetur, ipsum tantum juramentum servandum dictum est in Titulo de Iurejurando.

§. II.

De Ordine Succedentium

SUMMARIUM.

4. Liberos prima successio & quædam liberi.
5. Statutum vel consuetudo, ne filia una cum bonis paternis æqualiter succedat.
6. Successio in stirpes & sine repræsentatione fiat.
7. Naturales filii qui dicantur, & qualiter item de spuris & nati ex damnato coitu.
8. De legitimatorum successione.
9. Legitimatio & dispensatio quomodo differat ibi Reg. Canc. 50.
10. Ascendentes qualiter ab intellectato succedant.
11. De collateralium successione.

ENCI

Fratre consanguineo & uterino simul succedente, an debeat fieri distinctio bonorum?

De fratrum legitimorum tantum & naturalium tantum successione.

Collaterales succedunt in infinitum.

De Conjugum successione.

Coniuncti in aliquo consortio vel Collegio etiam si succedant.

Filius quid, & quando succedat?

Prognatorum defunctorum bona qualiter distribuenda.

Filio quando deferantur bona damnatorum.

Alia Summaria post §. III.

Quinque enumerantur Ordines Successionum. Primus est *Descendentium* liberorum. Secundus *Ascendentium* seu parentum. Tertius *Collateralium*, id est fratrum & aliorum consanguineorum. Quartus Conjugum inter se. Quintus de *Fisci*. de quibus ordine agemus.

De Successione Liberorum.

Primo itaque ad successionem vocantur liberi, & descendentes, tum ex voto patrum, qui utique malunt sua bona devolvunt ad filios, quam extraneos; tum etiam ex aequitate, & Jure naturali, ut ex bonis patris liberi alimenta consequantur. *l. cum ratio. 7. ff. de Bonis damnatorum.*

Sunt autem liberi in varia differentia, alij Spirituales, alij affines, alij legitimi tantum, alij legitimi & naturales simul, alij naturales tantum, qui & rursus subdividuntur, quod alij sint proprie naturales, alij spurij, alij ex damnato coitu, alij legitimati. Videamus de singulis.

Spirituales filii dicuntur, quos in baptismo vel confirmatione tenuimus. Et horum nulla successio est, neque enim talis spiritalis cognatio rationem consanguinitatis habet, ut dicuntur in *c. 1. causa. 30. q. 3.*

Similiter etiam *filius affines* sive privigni suo vitrico non succedunt, *l. 3. & 7. Cod. Communia de Successionibus.*

Legitimi tantum, id est, adoptati & arrogati, qui sola legis & Juris fictione filij censentur, quamdiu durat adoptio, patri adoptivo ab intestato succedunt; si vero ipso vivente emancipati fuerint, cessat successio, nisi quod filio arrogato, si absque justa causa emancipatus fuerit, quarta pars bonorum patris arrogatoris debeatur. De quibus videatur textus & Doctores in *tit. Insti. de Adoptionibus.*

Liberi naturales, & legitimi simul dicuntur ex iustis seu legitimis nuptiis procreari: naturales, quia secundum naturam a parentibus nati sunt: *legitimi*, quia istam parentum conjunctionem per legitimum matrimonium lex approbat. Unde & a legitimis tantum, & a naturalibus tantum distinguuntur. Succedunt autem isti liberi suis parentibus sine distinctione, masculi sint an feminae; sui Juris, an patriae potestati subiecti, quidquid enim de jure veteri constitutum fuerit, hodie de jure novo in materia successionum sexus & patriae potestatis, cognationis & agnationis differentia sublata est. *Nov. 118. cap. 1. & 4. Authent. in Successione. C. de Suis & legitimis liberis &c.* Sed hoc in bonis allodialibus; in bonis autem feudalibus hodie attendi differentiam sexus, & feminas atque ex his descendentes a successione Feudi excludi in *Tit. de Feudis*. pluribus explicatur.

Item in quibusdam locis consuetudine & statutis introductum est, ut pro conservatione familiae nobilium & personarum illustrium filiae tantum in bonis matris aequaliter cum suis fratribus succedant, in bonis autem paternis certa aliqua dote contentae esse debeant.

Verum hic *controversia* suboritur, an talia statuta vel consuetudines valeant etiam illo casu, quo filiabus minor portio pro dote assignatur, quam de jure esset ipsarum

M m m 2 legi-

legitima. Ratio dubitandi est, quod legitima debeat jure naturæ, quia succedit in locum alimentorum, *Novellæ. in præfatione §. 2. jus autem naturale fit immutabile, §. sed naturalia. 11. Instit. de jure natur. gentium & civili.* Respondetur, cum, consuetudines & statuta habeant vim legis, *l. omnes populi. 9. ff. de Justitiâ & jure. l. diuturna. 33. ff. de LL.* ideo prædictas consuetudines & statuta, ex quibus filia minorem suâ legitimâ dotem accipiunt, tunc saltem valere existimo, si filia ex illâ dote; vel ex bonis adventitiis aut maternis, vel à marito congrua alimenta & sustentationem habeat. Sin autem aliunde sustentatio deficiat, tunc utique non obstantibus talibus statutis filia ex bonis paternis alimenta petere poterunt, quæ ipsi jure naturali debentur. *l. 1. §. jus naturale. ff. de Instit. & jure.* Quod verò univèrsim pro ratione dubitandi oppositum fuit, legitimam deberi jure naturali, responderi potest, id verum esse in quantum legitima deseruit pro alimentis necessariis, non verò quoad quantitatem jure civili determinatam, & quod præcisè debeat tertia vel dimidia pars bonorum: hoc enim respectu legitima est tantum juris civilis dispositio, quæ per consuetudinem, legem, aut statutum contrarium tolli potest. *Fachin. lib. 4. Controu. cap. 32.*

6. Cæterum in successione descendentiæ hoc obtinet, ut non tantum filij, qui vivunt, succedant patri, sed etiam si unus vel alter ex filijs præmortuus nepotes superstites reliquerit, isti nepotes unâ cum filijs primigratis ad successiõnem vocentur, & representent suum patrem prædefunctum, in ejusque locum succedant; sed et si plures sint unius filij defuncti nepotes, non tamen plus accipient, quam ipsorum pater, si viveret, accepisset, & ita dicuntur tales nepotes succedere in stirpes. In capita verò fit suc-

cessio, quando omnes hæredes sunt prægradus, & hæreditas in æquales portiones dividitur. E. g. si tres sint filij & nulli nepotes, hæreditas dividitur in capita, & in tres partes æquales. Si verò unus sit filius & ex alio filio prædefunctio tres nepotes, hæreditas dividitur in stirpes & in duas partes, unam capiet filius, & tres illi nepotes. Idem etiam patet, si omnes filij præmortui sint & solus filius ex diversis filijs extet, quia adhuc in filio in stirpes fiet, ita ut si ex uno filio duo nepotes, ex altero tres, hæreditas tunc in duas partes dividatur. *§. 2. Inst. h. tit. l. 2. Cod. de Suis & legiti. Novellâ 118. cap. 1.*

Naturales filij tantum, quantumvis nati, quorum nativitate lex non approbat, propriè tamen illi dicuntur naturali, qui nati sunt ex concubina domitoris retenta, qualis concubinarus a civili toleratus fuit *toto ritu ff. de Concubinis*, hodiernis verò moribus, non tantum in foro ecclesiastico contra concubinaros proceditur, sed in concilio Trident. *sess. 24. de reformatione cap. 8. & sess. 25. cap. 14.* sed etiam in seculari. Istis quoque naturalibus annumerant Doctores illos, qui nati sunt ex scæmina alias honesta & legitime Harp. *ad princip. Inst. huc tit. 263.*

Porrò naturales liberi de jure non tantum alijs ex legitimo matrimonio, sed neque uxore legitimâ, succedunt patri, cum sua matre in sextante seu duobus decem (id est duabus partibus, si hæreditas duodecim dividatur) æqualiter inter se distribuendis; avo autem paterno non succedunt, sed neque patri, si justis liberis non sit, tamen uxor adit, ita tamen ut etiam

alimento illis ex bonis paternis arbitrio dari debentur *Novellâ 18. cap. 5. & Novellâ 89. cap. 12.* Matri autem etiam illustri & omnibus ascendentibus per lineam paternam, unâ cum justis liberis naturales accedant, *l. si qua illustris. 5. Cod. ad S. C. Diocletianum. §. novissimè. 3. Inst. jam supra cit.*

quâvis etiam generaliore vocabulo omnes illegitimi, in propria tamen significacione appellantur, qui ex muliere publica passim corpus prostitute geniti sunt. Et hi, cum patrem incertum habere testantur *l. vulgo concepti. 23. ff. de statu hominum*, successione paternam præcedere nequeunt. Matri verò, quæ semper certa est, etiam cum justis liberis successione nisi fuerit illustris, in qua talis publicatio magis reprobatur. Videatur Textus & Interpretes ad *tit. Inst. de S. C. Orfion. & dict. l. si qua illustris.* Covar. de *Matrimonio parte 2. c. 8. §. 5.*

Ex damnato coitu vocamus, qui ex tali copula nati sunt, quam lex damnat, & pœnâ efficit, quales sunt adulterini & incestuosi, & consanguineis vel affinibus in gradibus matrimonium contrahendum prohibitis geniti, & illi omni successione, tam paternâ quam maternâ indigni judicantur; ita ut de jure civili ne quidem alimenta eis debeantur. *Amb. ex complexu. Cod. de Incestis nuptiis. & Nov. ll. 89. cap. ult. de æquitate* tamen canonicâ illis alimenta juxta facultates parentum præstanda, communiter trahitur per *textum in cap. cum haberet. §. de eo qui duxit. &c.* Ad conciliationem utriusque juris posset forsitan talis adhiberi interpretatio: sensum Juris Civilis non esse, quati illis filii nulla prorsus debeantur alimenta, hoc enim fuisset indirectè parricidium talium liberorum concedere. *l. necare. 4. ff. de Agnoscendis & alendis liberis.*

quòd à mente Christiani Imperatoris utique alienum fuit; sed quòd præfatis liberis non debeantur alimenta secundum statum parentum, vel dignitatem eorum aut suam, quam nullam habere censentur: ut v. g. filius adulterinus vel incestuosus comitis alatur, ut comes, sed ut privatus juxta necessariam vitæ conservationem, non obstante quòd in *dict. cap. 5.* dicatur secundum facultates parentum alimenta danda, quia aliud est secundum facultates, aliud secundum statum dignitatis. Non obstante etiam, quòd hoc modo damnati non differrent à naturalibus, qui teste Harp. ad *princ. Instit. hoc tit. num. 267.* nec ipsi de familiâ patris censentur, neque arma aut insignia familiæ ferunt: nam communi hominum æstimatione honestioris status habentur naturales, quàm damnati, & secundum hunc statum etiam alendi. Item puto non improbabiler hanc quoque differentiam adjungi posse, quòd naturalibus detur actio contra patrem ejusque hæredes pro condignis alimentis, damnatis verò nulla competit actio, sed tantum officio judicis, juxta vitæ necessitatem, personæ & facultatum qualitatem alimenta decernantur. *arg. textus in d. cap. 5. ibi: sollicitudinis tue intererit, &c.* qua tamen in re valde diversimodè loquuntur Doctores, ut videre est apud Cov. *d. c. 8. §. 6.* & Barbosa in *Collect. ad d. cap. cum haberet.* An verò dicatur natus ex damnato coitu, qui ex conjugato & soluta est natus (de qua etiam loqui videtur *d. cap. 5. si penè expendatur*) pro utraque sententia sunt Doctores apud Covar. *d. c. 8. §. 5. n. 22.* Harp. *dicto loco num. 348.* ubi illi contra alios affirmativam sequuntur.

Posset item quæri, & in utramque partem disputari, an cum hodie omnis concubinatus & fornicatio puniatur in utroque foro,

foro, liberi inde nati quoad effectum successionis debeant dici ex damnato coitu? Videatur Panor. in cap. tanta. 6. Qui filij sint legitimi n. 12. Harp. dicto loco n. 311. qui pariter contra alios sustinent, non esse sine textu expresso abrogationem veteris juris inducendam. Consuetudo locorum præcipue attendenda erit, prout lege Hispanicâ declaratum refert Covar. dicto cap. 8. §. 5. n. 25. illum proprie dici damnatum coitum, ex quo feminae imminet poena mortis naturalis à lege statuta.

8 Circa legitimos supponenda sunt ea, quæ infra in Libro IV. in tit. Qui filij sint legitimi pluribus traduntur. Ad præsentem materiam breviter notandum, quod legitimi per subsequens matrimonium ex communi Doctorum sententia quoad omnia, scilicet dignitates, successiones & reliqua legitime natis æquiparentur: cum enim non tam effectus naturæ, secundum quam omnes æqualiter nascimur, sit, quam legis disponens, ut aliquis pro legitimo habeatur, nihil interest, an lex alicujus nativitatem ab initio, vel ex post facto ratam habeat & approbet, atque effectum matrimonii ad tempus nativitis retrahat. Textus & Interp. in cap. tanta. 6. Qui filij sint legitimi. Barb. in Collect. ibidem. n. 14. Adeo ut etiam ex receptiori in praxi, & Cameræ Imperialis sententia ad bona quoque feudalia taliter legitimi admittantur. Mynsing. Cent. 5. observ. 42. Andreas Gail. lib. 2. observ. 141. n. 2. Fach. lib. Controvers. c. 51. Qua de re dictum superius in Tit. de Feudis. §. 2.

Porro legitimi per rescriptum principis, ut in bonis paternis succedant, requiruntur, quod mater talium liberorum in uxorem duci non potuerit, vel saltem non pro dignitate, aut quia mortua est, vel aliâs lateret. Deinde quod nulli extent liberi ex matrimonio iusto procreati, quibus extantibus

legitimati excluduntur, l. imperator. Cod. Nuptijs. Novellâ 89. cap. 9. Polusmen filium naturalem etiam extantibus istis liberis à Principe de plenitudine potestatis ad successionem legitimi, dominus pater pro tali legitimatione supplicatiorum liberorum mentionem fecerit, legitimo plus relinquat, quam uni filio, cui minimum relinquit, docet Gail. d. l. Observ. 142. n. 8. & seq. arg. d. l. 1. d. 89. c. 3. In quâ Observatione idem etiam alia notabilia tractat, ut an per aliorum agnatorum consideretur legitimatione liberorum? An legitimatione extantibus iustus liberis facta irrita supervenientibus? An foeminae facta per legitimum, ubi statum est, non succedat extantibus masculis? quædem videri poterunt. Easdemque quænes etiam proponit Harp. ad prim. hoc tit. n. 280. & seq. ubi singulas seorsum resolvit.

Notant quoque communiter Doctores differentiam esse constituendam inter legitimationem, & dispensationem: certum legitimus dicitur restitutus natalibus, si fuerit prima ejus nativitas approbata, utique quoque omnia legitimus: dispensatio autem fit tantum quoad aliquos partem effectus, sicut in foro ecclesiastico dispensatio est, quod Papa dispenset cum illegitimis ordinibus, vel beneficiis; & hæc dispensatio est strictæ interpretationis, nec extenditur ultra casus, & effectus in ea expressi. Item cum de Jure non soleant legitimi natalibus restitui, inter quorum numero non potuisset consistere matrimonium, sunt incestuosi & adulterini, ideo si talis princeps extra ordinem gratiam fecerit, erit, ex multorum Doctorum sententia, in dubio potius dispensasse, quam legitimasse censetur, & tales dispensationes

ENCI

inient in dispositione legis vel statuti, quous de legitimis vel legitimatis liberis aliud statuitur, nisi princeps de plenitudine potestatis nominatim aliter disposuerit, vel in verbis privilegij alia ejusdem intentio intelligatur, Andreas Gail. *dict. à observ. 142. 1. 17. late Covar. de Matrimonio. parte 1. c. 8. s. 8. & seq.*

Et hoc sensu forsitan etiam intelligenda est regula Cancellaria, quæ olim erat 48. hodie vero 50. de *Dispensatione super defectu natalium*. ubi S. Pontifex in dispensatione super defectu natalium, ut illegitimus potest accedere in bonis temporalibus, vult potest clausulam, *quod non prejudicetur illis, ad quos successio bonorum ab intestato pertinere debeat*, quam clausulam tantum habere effectum, ut sic dispensatus deficientibus alijs consanguineis excludat fiscum, & accedere ex testamento, sustinet Fachinæus *lib. 3. Controv. cap. 62.* Cujus sententiam tenet, nec refutat Joann. Chokier *in Commentario ad eandem Regulam*, quæ apud eum est 49. contra alios, qui putant, clausulam intelligi de solis liberis naturalibus & legitimis simul, non verò de consanguineis collateralibus. Expediret sanè super hoc dubio sensu intellectu Legislatorem, ipsum S. Pontificem, qui post creationem suam semper solent has regulas renovare, consulere *juxta l. 1. Cod. de Legibus.*

Defendit etiam idem Fachinæus *eodem libro disp. 58.* legitimisationem unius principis non suffragari in territorio alterius principis quoad bona ibidem sita, ejusque jurisdictionem spectantia.

De Successione Ascendentium.

Si defunctus nullos filios aut descendentes reliquerit, successio defertur ascendentibus seu parentibus. Inter hos autem semper proximior excludit remotiorem, nec datur jus representationis. E. g. si defunctus

reliquit matrem suam & avum paternum, sola mater succedet, quia inconveniens est, ut superior representet inferiorem, pater filium, &c.

Deinde ascendentes nunquam excluduntur quidem à collateralibus, tamen propinquioribus in gradu: contra autem nec ipsi omnino excludunt collaterales, quia fratres & sorores duplicis vinculi, id est, defuncto ab utroque parente conjuncti unà cum ascendentibus ad hæreditatem sui fratris admittuntur. Imò si defunctus patrem, & ex altero fratre jam mortuo filios reliquerit, isti filij fratris jure representationis unà cum patre & fratre defuncti succedent. *juxta Novellam. 118. c. 2. & 3.* Et quia lex tantum fratres duplicis vinculi vocat ad successionem cum ascendentibus, ideò communiter DD. inferunt, fratres ex uno tantum latere defuncto conjunctos, videlicet consanguineos aut uterinos ab ascendentibus excludi.

Aliter autem succedunt ascendentes, si soli sint, & aliter si cum fratribus defuncti concurrant; nam si soli sint, succedunt in stirpes, & si defunctus reliquerit avum paternum ex unâ parte, & ex alterâ avum ac aviam maternam, hæreditas dividetur bifariam, & medietatem capiet avus paternus, alteram inter se dividunt avus & avia materna. Si verò cum ascendentibus concurrant collaterales, successio fiet in capita, & in tot partes dividetur hæreditas, quot sunt persone succedentes, nisi fortassis, ut præmissum, filij ex uno fratre defuncto jure representationis veniant; qui tantum capient portionem sui patris, quem representant. *dict. Novell. 118. c. 2. & 3.* Verùm hæc ita se habent, si de parentibus naturalibus & legitimis simul loquamur. Parentes verò legitimi tantum, id est, adoptivi, filij suis adoptatis, quando adoptio est facta

ab extraneo, vel arrogatis non succedunt. *DD. ad §. 2. & 3. Instit. de Ad. pr.*

Circa parentes naturales tantum jura successione sunt correlativa, adeoque sicut filius naturalis tantum succedit patri in duabus uncis, ita vicissim eidem pater; & sicut idem filius succedit matri in universum, ita & vice versa mater. *authent. licet. Cod. de Naturalibus liberis.* Similiter, sicut spurij non succedunt patri, cum incerti præsumantur; & nati ex damnato coitu, neque patri neque matri, ita contra spurij non succedit pater seu patrem se allegans, & damnatis nec pater nec mater. *l. si spurij. 4. ff. Unde cognati. authent. ex complexu. Cod. de Incestis nuptiis.*

De Successione Collateralium.

Collaterales illi dicuntur, qui quidem nec à nobis geniti sunt, nec nos ab ipsis, sumus tamen ex eodem sanguine propagati, unde & consanguinei nostri appellantur. Ex his alij dicuntur *agnati*, qui ex linea paterna nobis conjuncti sunt, alij *cognati*, qui ex linea materna, quamvis generaliori significatione aliquando cognati omnes consanguinei vocentur.

De jure antiquo Digestorum erat differentia in successione constituta inter agnatos & cognatos, & extantibus agnatis non admittebantur cognati, hodie in Novellis Justiniani jura agnationis & cognationis confusa sunt, & illa differentia successione sublata. In feudalibus tamen adhuc discrimen inter agnationem & cognationem constituitur, hoc ipso, quod in Feudo ordinariæ foemina, & omnes per lineam femininam descendentes à successione Feudi excludantur.

Inter collaterales primum locum obtinent fratres, & sorores. Sunt autem fratres alij *Germani*, sive duplicis vinculi ab utroque parente conjuncti: alij *consanguinei*, cum

quibus eundem patrem, sed diversam matrem; alij *uterini*, cum quibus eandem matrem habuimus.

Porro fratres germani succedunt de facto exclusis consanguineis & uterinis bonis allodialibus loquamur; in feudis autem juxta communem sententiam consanguineos unà cum germanis admittuntur. Imo & inter germanorum liberi mortuis suis parentibus in eorum locum jure repræsentationis stirpes succedunt, excluduntque uterinos consanguineos. Post fratres autem nos eorumque liberos primi gradus dupliciter vinculi, neque jus repræsentationis amplius attenditur, sed imprimis ex uno latere conjuncti vocantur, ut sufficientibus ad reliquos consanguineos differentia; masculi sint an foeminae, vel cognati, successio in capita devolvitur & semper proximior in gradu excludit motiore, & qui in eodem sunt gradu admittuntur. *dicta Nov. 118. c. 3.* Quod si fratrum filij soli fuerint, consanguineo vel avunculo non in stirpes, sed in ta succedere, ex frequentiori Doctores, verbis & mente legum, ac constitutione Caroli V. in Comitibus Spirensibus probat Harpr. *ad princ. Instit. hoc tit. 423. & seq.*

Sed non est sine difficultate, utrum fructus fratrem consanguineum & cognatos in partem relinquit atque isti simul succedere possint fieri distinctio honorum, ita ut in bonis patris frater consanguineus vel agnatus, matris frater consanguineus vel cognatus admittantur? Talem distinctionem facere non suadet textus in *l. de emancipatis. 1. ff. Cod. de Legitimis hereditibus. & deinceps in authent. post fratres. in Feudis. Cod. eodem titulo. Covar. in Epistol.*

ENCI

etiam addendum, quod ex probabiliori sententia, licet quidam aliter doceant, collaterales in defectu propinquorum ad successionem admittantur quasi in infinitum, quotocumque gradu sint defuncto conjuncti, dummodo suam genealogiam probare possint. *l. 2. §. 1. ff. de Suis & legitimis. §. 3. Inst. de Legitimâ agnatorum Successione.* Non obstat *§. fin. Inst. de Successione cognatorum.* ubi dicitur agnatos succedere, licet in 10. sint gradu: nam ibi decimus gradus tantum pro exemplo remoti gradus, non verò pro restrictione ponitur, cum non facile consanguinei inventantur, qui ulteriorem gradum exactè probare valeant. Sed hic bene attendendum est, ne consanguinitas & affinitas inter se confundantur, quia affines nullum jus successionis prætere posseunt. *l. affinitatis. 7. Cod. Communia de successioneibus.*

Circa fratres legitimos tantum, ac naturales tantum breviter notandum est, quod legitimum tantum seu adoptivi non succedant sibi invicem, nisi ab aliquo accendantur adoptati sint. *l. penult. §. 1. ff. & ideò. Cod. de Adoptivis.*

Fratres naturales tantum, sicut & spurij sibi invicem succedunt, si uterini sint, nec eandem matrem habuerint, non autem diversam. *l. 2. & 4. ff. Unde cognati.* Non verò Covar. de Matrimonio parte 2. c. 2. §. 5. in fine. si defunctus reliquerit matrem ex justis nuptiis procreatum, & fratrem naturalem tantum, illum huic præferri. De matre ex damnato coitu, an sibi invicem succedant, pro utraque sententia videantur Doctores apud Covar. d. loco n. 26. Fach. dictu lib. 6. c. 10. ubi ille quidem affirmativam sequitur, isti verò negativa magis placeat, eo quod in his damnatis nullum consideretur naturale vinculum arg. aut. ex com. *l. 1. Cod. de Incestis nuptiis.*

Demum ad hunc ordinem collateralium

etiam addendum, quod ex probabiliori sententia, licet quidam aliter doceant, collaterales in defectu propinquorum ad successionem admittantur quasi in infinitum, quotocumque gradu sint defuncto conjuncti, dummodo suam genealogiam probare possint. *l. 2. §. 1. ff. de Suis & legitimis. §. 3. Inst. de Legitimâ agnatorum Successione.* Non obstat *§. fin. Inst. de Successione cognatorum.* ubi dicitur agnatos succedere, licet in 10. sint gradu: nam ibi decimus gradus tantum pro exemplo remoti gradus, non verò pro restrictione ponitur, cum non facile consanguinei inventantur, qui ulteriorem gradum exactè probare valeant. Sed hic bene attendendum est, ne consanguinitas & affinitas inter se confundantur, quia affines nullum jus successionis prætere posseunt. *l. affinitatis. 7. Cod. Communia de successioneibus.*

De Successione conjugum, & ex aliquo consortio conjunctorum.

Quantum ad successionem Conjugum ante omnia attendendum est, an conjuges aliqua pacta dotalia vel nuptialia instrumenta confecerint, in quibus frequenter disponere & convenire solent, ut si unus ex conjugibus sine liberis moriatur, tunc ad superstitem conjugem vel omnia, vel certa bona exclusis consanguineis devolvantur, qualia pacta ex notissima Germaniæ consuetudine valere & ex diversis Camerae Imperialis præjudicijs confirmata esse testatur Mynsinger Cent. 2. Obs. 33. n. 10.

Quod si nulla talis dispositio inter conjuges præcesserit, tunc primum superstes conjunx conjugi defuncto ab intestato in omnibus bonis succedit, si nulli omnino extant consanguinei ipsius defuncti. *l. unica. Cod. Unde vir & uxor.*

Aliquando tamen etiam extantibus liberis vel aliis consanguineis uxor viro, & contra

tra vir uxori succedit, si nimirum defunctus multa bona reliquerit, & conjux superflus pauper sit, ne in opprobrium conjugis defuncti mendicare, aut alias non secundum statum suum decenter vivere cogatur. Isto tamen casu successio non fit in omnibus bonis, sicut in priori, sed si tres vel pauciores adsint filii, quartam partem bonorum, si plures saltem portionem virilem, id est, tantam, quanta uni ex liberis vel consanguineis obtingit, conjux ex bonis defuncti conjugis accipiet.

Est præterea differentia notabilis, an conjux pauper succedat cum filiis, vel an cum aliis consanguineis: nam si cum filiis succedat, tantum usumfructum acquirat, proprietatem verò ipsis liberis servare tenebitur, neque de eâ ullatenus disponere poterit, sed si succedat cum aliis consanguineis plenum dominium consequitur. *Authent. præterea. Cod. Unde vir & uxor. Novell. 117. c. 5.*

- 16 Quemadmodum porrò in defectu consanguineorum Jura successionem conjugibus dederunt propter perpetuam vitæ inter eos consortium, divini ac humani Juris communicationem, *l. 1. ff. de Ritu nuptiarum.* ita propter simile aliquod consortium non extantibus cognatis aut conjuge succedunt, & Fiscum excludunt consortes seu Collegæ alicujus corporis sive Collegii Jure non reprobati, legio respectu commilitonis, socius imperialis liberalitatis (id est, quando duobus simul aliquid à Principe donatum est) respectu loci sine legitimo hærede defuncti Ecclesia respectu personarum divino servitio addictarum, quæ de re textus sunt in *l. 1. & 3. Cod. de Hæreditatibus decurionum. l. unica. Cod. Si liberalitatis imperialis socius &c. l. si quis presbyter. 20. Cod. de Episcopis & Clericis.*

De Successione Fisci.

Fiscus nomen suum traxit creditum esse sive sportis, quibus pecunia pro olim alportari & concludi solebant, ab hoc vocabulo etiam Camera, seu ararium principis appellatur. Quamvis autem summatim Jure regalium, & originaliter tantum ad summum Principem pertinerent, tamen etiam inferiores Principes & territoriorum, qui in aliis quoque regionibus utuntur, imò in nonnullis locis etiam superiores Judices & Magistratus Juris inveteratâ quâdam consuetudine utuntur. *Reiger. in Thesuro Juris. tit. 1. §. 4. & 9.*

Igitur si nulli prorsus adsint legitimi heredes bona defuncti prætendentes, tunc publico proclama seu patentes literæ loco publico affixas vocari debent, & consanguinei, & qui in hæreditate defuncti aliquod se habere existimant. Quod si literæ per hebdomades aut mensures quot juxta singulorum locorum consuetudinem affixæ fuerint, & nullus hæredum actor apparuerit, tunc bona hæreditaria quam vacantia fisco deferuntur, nisi si scus illa intra quadriennium agnovissentior bonorum se adversus fiscum præptione tueri poterit. *l. 1. & 2. Cod. de DD. Cod. de Bonis vacantibus.*

Speciale est circa peregrinos, quod in remotis locis moriantur, tunc omni præcedem cura adhiberi debeat, ut bona peregrina reperta ad ipsorum hæredes deveniant, verò propter distantiam locorum multo res indagari possit, talia bona necesse est hospes, in cujus hospitio peregrinus sit, sed Episcopus loci occupare, & causas erogare debeat. *Authent. omnia de successione. C. Communia de successione.*

Aliquando fiscus succedit, excludentibus aliis hæredibus, nimirum in bonis

qui atrocius aliquid delictum perpetravit, veluti crimen læsæ Majestatis, vel hæreticos, l. *quisquis*. 3. *Cod. Ad legem Julianam Majestatis. c. vergentis. 10. de hæreticu.* Quod tamen hodiè circa hæreticos in Germania toleratos non procedit, sed nisi crimen specialiter sit exceptum, ordinariè in bonis damnatorum ad ultimum supplicium non prius succedit fiscus, quam hæc descendentes, nec ascendentes, nec collaterales intra tertium gradum super sint. Commix quoque damnati dorem suam vel donationem propter nuptias accipit, aut si sine dote & pauper sit, succedet eo modo, quo superius de successione conjugis pauperis dictum est, idque de jure novo, licet non bona damnatorum generaliter fuerint hæc addicta, *Auth. bona damnatorum. C. de bonis proscriptorum.* Plura de fisco videantur in *tit. ff. & Cod. de jure fisci.* quæ non pertinent ad præsentem titulum prædictis examinare.

§. III.

Quomodo Personis Ecclesiasticis ab intestato succedatur.

SUMMARIÆ.

20. Clerici qualiter succedatur in patrimonialibus.
21. Quæ successio qualiter computentur.
22. Quid si Clericus consanguineos non habeat.
23. Clerici qualiter succedatur in bonis prospectu Ecclesie acquisitis.

Supponè illà distinctione honorum clericorum, quam superius in *Tit. de Peculio Clericorum* tradidimus, ad materiam præsentis tituli sciendum est, quòd sicut in bonis patrimonialibus, industrialibus & parsonialibus plenaria dispositio tam inter vivos, quam in ultimà voluntate Clericis conceditur, & in his jure Laicorum utuntur, ita etiam, si intestati decedant, in his bonis proximi consanguinei Clericorum juxta pr-

cedentem in *præcedenti* s. positum succedant. *Glossa. in c. 1. in verbo, tradantur. & ibidem Barb. in Collecti. DD. n. 2. hoc tit. Henricus Zoësius eodem titulo. n. 1.*

Neque in hæc successione computatio graduum secundum arborem canonicam, (quæ tantum ad matrimonium pertinet, quòd sicut ex duabus personis consistit, ita in eo duæ personæ ad unum gradum trahuntur) sed secundum arborem civilem instituitur, in quâ generalis regula est, quòd tot sint gradus, quot personæ à communi stipite descendentes ipso stipite non computato. Unde ponamus, quòd defunctus reliquerit ex unâ parte filium sui fratris, & ex alterâ patruelem, id est, filium patris, si jam ex arbore canonica fieret computatio filius fratris & filius patris æqualiter succederent, cum eâ computatione uterque sit defuncto in secundo gradu conjunctus. At verò juxta computationem civilem filius fratris excludit patruelem etiam abstrahendo à jure representationis, quia patruelis est defuncto in quarto, filius patris autem in tertio gradu conjunctus. Videatur *Card. Tuscus V. successio. concl. 861. n. 91.* Circa liberos illegitimos Clericorum in sacris constitutorum (secus volunt, si in minoribus tantum) non habere locum successionem, quam superius naturalibus tantum adscripsimus, & magis accenseri adulterinis, quibus non hæreditas ne quidem matris, sed alimenta duntaxat (etiam ex rebus beneficialibus. *Laym. in Theol. mor. lib. 4. tract. 2. c. 3. n. 4.*) debeantur, docet *Glossa in c. per venerab. 13. V. Adulterinis. & ibid. Panorm. n. 22. Qui filii sint legitimi. Cov. de Matrimonio. p. 2. c. 8. §. 5. n. 23. Nav. h. t. consil. 2. & textus est in l. sacris. 45. Cod. de Episc. & Cler.*

Quòd si nulli extent consanguinei Clerici defuncti, successio in bonis supradictis ad

ad Ecclesiam, cui Clericus beneficiatus prae-
fuit, tanquam spirituale uxorem devol-
vitur, quo sensu intelligunt & interpretan-
tur *c. quicumque. 12. q. 3. c. 1. hoc tit.* Glos-
sa, Panorm. & Barb. *ibid.*

Si vero defunctus Clericus nec consan-
guineos, nec beneficium habuerit, tunc fi-
scum Episcopalem succedere asserit Panorm.
in c. 1. hoc tit. n. 1. & in c. 2. n. 2. Episco-
pum enim habere fiscum & fiscalia jura, col-
ligitur. *ex can. si quis contumax. & can.
si quis deinceps. 16. q. 4.* & cum Glossa *in c.
quia dicitur sit a tem. V. prater ejus. de Con-
cessione prae-bendae.* tenent. communiter
DD. citati apud Barb. *de Officio Episc. al-
leg. 107. n. 16.*

Videtur quidem haec tenus dictis obtinere
c. 2. hoc tit. ubi bona Clerici defuncti ju-
bentur distribui in quatuor partes, & una
Episcopo, altera Ecclesiae, tertia pauperi-
bus, & quarta parentibus assignari; sed hunc
textum specialiter loqui de servis, qui olim
manumissi in Presbyteros ordinati fuerunt
(quibus civiliter non est cognatio saltem
collateralium successionem praetendere va-
lent. §. quod autem. 6. Insti. de Cap. dimi-
nut. juncto princ. de servili cognatione)
exponit Glossa, Panorm. & Barb. *ibidem.*

Posset quoque opponi *cap. Episc. 34. cau-
sa. 12. q. 2.* ubi dicitur, quod Episcopus, qui
filios aut nepotes non habet, alium quam
Ecclesiam non debeat relinquere heredem,
ergo videntur collaterales a successione ex-
clusi; sed hunc locum de consilio, non de
praeccepto interpretatur Glossa *ibidem. V.
alium.* & Covar. *in c. 1. de Testamentis.
num. 5.*

In bonis prospectu Ecclesiae acquisitis nul-
li haeredes praeter Ecclesiam de jure succe-
dunt Text. & DD. *in c. 1. hoc tit.* Quod si
defunctus in diversis Ecclesiis habuerit be-
neficia, bona ipsius inter Ecclesias juxta pro-

portionem reddituum ex singulis Ecclesiis
perceptorum dividuntur. *c. relatum. de
Testamentis.* Ceterum quid nominatim
Ecclesiae intelligatur, ita distinguitur
relatum. ut si defunctus unum tantum
cessorem in beneficio habeat, v. g. epis-
copus vel Parochus, tunc huic bona commu-
da sint, qui ea cum reliquis Ecclesiis
in timore Dei dispenset: si vero successores
functi sit totum Collegium Clericorum
Canonicorum, tunc bona non solum
successori in Canonicali, sed ad com-
mune Capituli massam conferenda.

Consuetudine autem introducta
successio in bonis Ecclesiasticis ad
Episcopum vel alium Praelatum Ecclesiasticum
tineat, textus est; & ibi traditur
in c. fin. de Offic. ordinarij in 6.
quorundam locorum usu & consuetudine
constanter receptum sit, ut distributio
sit *in c. 2. b. 7.* & de qua paulo ante
videlicet inter Episcopum, Ecclesiam
parentes, & cognatos, generaliter
Clericorum ab intestato defunctorum
servetur, non auderem improbare
relatum. 12. de Testamentis. Ita
pariter consuetudine introducta
generaliter in his bonis ad haeredes
non devolvatur successio? Videtur
copiosius pro negativa dixi *in 11. q. 1.
n. 3.* & Laym. *in Theologia moralis
tractatu. 2. c. 3. n. 7.*

Illud demum advertendum, si non
flet, Clericum defunctum habuisse
na, in dubio, & si beneficiatus fuerit
sumi prospectu Ecclesiae acquisita
Peculio Clericorum. ideoque praeter
bus successionem incumbet probandum
adsint bona alterius qualitatis. Item
vis in ordine ad dominium pecuniae
semper succedat in locum rei, nec cessat
cum pecunia, *l. qui vas argenteum.*

ff. de furtis. l. si ex ea. 6. Cod. de Rei
... aliquid tamen est in bonis pro
... Ecclesie acquisitis in ordine ad obli
... reituenti Ecclesie, quae semper
... manent, licet v. gr. Clericus ex pecu
... pradium emerit, d. c. 1. & 4. de Pecun
... Clericorum.

In hac circa successionem in bonis Cleri
... circa bona autem Religiosorum &
... Monasteria pluribus dicitur
... Titulo de Regularibus. & tran
... sibus ad Religionem. Sicut & reliqua
... suis locis tractatur.

TITULUS XXVIII.
De Sepulturis.

- SUMMARIA.
- 1. Omnia cadavera non licebat sepelire in Ecclesia.
  - 2. Cadavera in locis sacris sepeliuntur.
  - 3. In funerandis computatur inter iura parochialis.
  - 4. Quilibet debet sepeliri in Ecclesia parochiali nisi habeat sepulturam electam, vel Majorum.
  - 5. Pari sepeliri debet cum marito.
  - 6. Quilibet sepeliri Majorum sunt in diversis Ecclesiis.
  - 7. Ad conditionem sepulturae qualis solemnitas vel probatio requiratur.
  - 8. Non licet Religiosis parochiam alienam ingredi ad sepeliendum finis.
  - 9. Naturae congruum, ut maritus post uxorem defunctam cum eadem sepeliatur.
  - 10. Regulari potest sibi eligere sepulturam.
  - 11. Religiosus decedens in loco remoto extra Monasterium potest sibi eligere sepulturam.
  - 12. Mortuus in Monasterio sepeliri debet, licet ante mortem fuisset in proposito redeundi ad saeculum.
  - 13. Cuius parochianus alibi eligit sepulturam, debet in parochia portio Canonica, & quid veniat hoc nomine.
  - 14. Quilibet prohibetur sibi aliquem inducere ad eligendam sepulturam.
  - 15. Titulus, ex quo aliquid accipi potest in sepultura.
  - 16. Non licet propter mortuaria non soluta corpus inhumatum relinquere.
  - 17. Qui non gaudeat sepultura Ecclesiastica.

- 18. Gravis motus quando excuset à transgressione legis humane.
- 19. Excommunicati etiam non denunciati privantur sepultura nisi excommunicatio sit occulta.
- 20. Se ipsos occidentes qualiter priventur.
- 21. Duellantes quando privandi sepultura.
- 22. Suscipientem duellum honoris defendendi causa aliqui saltem in conscientia excusant, quod non videtur practice admittendum.
- 23. Etiam supposita sententia illa excusante occumbens, in tali duello privetur sepultura.
- 24. Multa fiunt sine culpa vera, quae non sunt sine culpa praesumpta.

Diversos apud diversarum gentium Nationes extitisse modos procedendi cum corporibus defunctorum, heroico carmine narrat Silius Italicus, & post illum Casianus in *Catal. Glorie mundi*. p. 2. *confid.* 3. alibi feris, alibi igni, aquis alibi aut aëra lentâ tabe diffluentia committebantur, &c. Sed inter Christianos usitatus mos est defunctorum corpora in terram defodere, ut juxta illud *Gen. 3. cap. 4. 19. Homo de terra sumptus, & pulvis rursum in terram & pulverem revertatur.* In quem finem pie admodum Majores nostri cum ipsa nascente Ecclesia constituerunt cœmeteria seu loca Deo consecrata, in quibus fidelium cadavera tumularentur: quamvis olim prohibitum fuerit, ne quispiam ipsa in Ecclesia (ubi Christus immolatur, cui mors ultra non dominabitur) sepeliretur. *c. precipiendum. 15. causa. 13. q. 2.* postea tamen partim jure, partim consuetudine introductum est, ut Episcopis, Abbatibus aliisque piis & honestioribus praesertim Laicis in ipsa Ecclesia locus sepulturae concederetur *c. nullus 18. causa 13. q. 2.* Quod verò cadavera potius in locis sacratissimis maxime propè templa constitutis, quam in profanis sepeliuntur, sit, ut minus à spiritibus immundis vexentur, ut animae consequantur patrocinium Sanctorum, quibus Ecclesia cum cœmeterio dedicata est, ut vivi

Nam n 3 tem-